

Varuflödesundersökningen 2001

Referensår 2001

TK1007

A. Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Transporter och kommunikationer

A.2 Statistikområde

Vägtrafik

A.3 Statistikprodukten ingår i Sveriges officiella statistik

Ja

A.3 Statistikprodukten ingår inte i Sveriges officiella statistik

A.4 Ansvarig

Myndighet/organisation: Statens institut för kommunikationsanalys, SIKA

Adress: Box 17 213, 104 62 STOCKHOLM

Kontaktperson: Lennart Thörn

Telefon: 08 - 506 206 81

Telefax: 08 – 506 206 10

E-post: lennart.thorn@sika-institute.se

A.5 Producent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån, SCB, MR/TRP

Adress: 701 89 ÖREBRO

Kontaktperson: Lars Sundell

Telefon: 019 - 17 61 21

Telefax: 019 – 17 65 69

E-post: lars.sundell@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001:99), förordningen om den officiella statistiken (SFS 2001:100) och SIKA:s föreskrifter (KAMFS 2001:8) och (SIKAFS 2001:6).

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100).

A.8 Gallringsföreskrifter

Statens institut för kommunikationsanalys, SIKA, i egenskap av statistikansvarig myndighet, har arkivansvar för undersökningen.

A.9 EU-reglering

Det finns ingen EU-reglering.

A.10 Syfte och historik

Syftet med varuflödesundersökningen är att förbättra kunskapen om näringslivets godstransporter och tillse att en samlad bild av näringslivets behov av att förflytta gods inom och utom landet kan skapas och vidmakthållas. Undersökningen har två huvudsakliga användningsområden. Det ena är att beskriva mellan vilka geografiska orter olika sändningar av varor förflyttas. Det andra är att utgöra underlag för utveckling av de planeringsverktyg som används i den långsiktiga infrastrukturplaneringen.

VFU01 avsåg att kartlägga den geografiska fördelningen av varutransporter i vikt- och värdetermer inom branscherna gruvor och mineralutvinning, tillverkningsindustri och varuhandel under år 2001. I tillägg inhämtades uppgifter om bl.a. varuslag, transportsätt och lasttyp. Vidare gjordes vissa kompletteringar av den ordinarie urvalsundersökningen med registerdata för valda sektorer inom jord- och skogsbruk.

Hösten år 2000 fick Statistiska Centralbyrån, SCB, uppdraget av Statens institut för kommunikationsanalys, SIKA, Banverket, Vägverket, Luftfartsverket, Sjöfartsverket och Vinnova, att genomföra en varuflödesundersökning för år 2001, VFU01. Två mindre varuflödesundersökningar 1996 och 1998, har tidigare genomförts av SCB på uppdrag av SIKA och trafikverken.

A.11 Statistikanvändning

Statistikprodukten är ny och år 2001 är den första stora undersökningen i sitt slag i Sverige och även i Europa. Statistiken är officiell statistik och har som sådan till uppgift att förse allmänheten med information, men används också som underlag för transport-/trafik- och infrastrukturplanering samt i modellsammanhang av nämnda trafikverk, bl.a. i form av OD-matriser (Origin and Destination) nationellt och internationellt. Producer-/Consumermatriser (PC) är på förslag att införas i undersökningen från och med år 2004. Statistiken används vidare av utredare och forskare som underlag för studier av transportnäringen.

A.12 Uppläggning och genomförande

Undersökningen genomförs intermittent, för närvarande med tre års intervall.

Undersökningen utformades som en stratifierad urvalsundersökning ställd till arbetsställen. Arbetsställen stratifieras efter storlek, geografisk belägenhet efter NUTS-II nomenklaturen samt huvudsaklig typ av varuproduktion.

Det enskilda arbetsstället tilldelades en bestämd mätperiod varierande mellan 1-3 veckor beroende på storlek. Mätperioderna fördelades jämnt över de separata undersökningskvartalen och under mätperioden registrerades uppgifter angående undersökningsvariablerna för ett systematiskt urval av enskilda varusändningar jämnt fördelade över mätperioderna.

Uppgiftslämnande skedde antingen via blankett eller via en kalkylarkbaserad blankettmall tillgänglig på SCB:s webb-plats. Blankett och anvisningar till undersökningen ställdes till transportansvarig på arbetsställen i urvalet och sändes ut drygt två veckor innan mätperiodens början. Två skriftliga påminnelser gick ut och telefonkontakt togs med resterande icke svarande större arbetsställen.

Ett flertal kontroller av det inkomna materialet företogs, däribland konsistenskontroller av samband mellan transportsätt och gränspassager/destinationer, samband mellan varuslag och varuvärde, samband mellan bransch och varuslag och samband mellan lasttyp och varuslag. Uppgivna sändningsvolymerna kontrollerades mot uppgifter över produktionsvärden och omsättning inom företagen.

A.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar

-

B. Kvalitetsdeklaration

0 Inledning

Varuflödesundersökningen 2001 var en årsundersökning visande varutransporter för samtliga transportsätt. Uppgifter inhämtas om bl.a. varuvikt, varuvärde, olika transportsätt i kombination samt geografiska start- och slutpunkter för varusändningar. Undersökningen utformades som en stratifierad urvalsundersökning i tre steg. Steg 1: urval arbetsställe. Steg 2: urval mätperiod för respektive utvalt arbetsställe. Steg 3: urval enskilda sändningar under mätperioden.

1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Värde och vikt av transporterade varor för avgående sändningar med mottagare inom och utom Sverige samt ankommande sändningar från utlandet.

1.1.1 Objekt och population

Undersökningsobjekt utgörs av arbetsställe och undersökningens målpopulation utgörs dels av avgående sändningar, dels av ankommande sändningar från utlandet. För att en sändning skall ingå i målpopulationen skall följande kriterier vara uppfyllda:

- Sändningen skall genereras av ett arbetsställe som ingår i någon av branscherna gruv- och mineralutvinning, tillverkningsindustri eller partihandel.
- Sändningen skall genereras under undersökningens referensperiod 2001.

1.1.2 Variabler

Undersökningsvariabler för sändningar:

- Fakturavärde exklusive moms och fraktkostnader (kronor)
- Vikt exklusive emballage (kilogram)
- Adress för sändning som mottagits/avsänts från/till annan adress än arbetsställets belägenhetsadress
- Varukod
- Lasttyp
- Farligt gods (kryssmarkering)
- Samtliga transportsätt inom Sverige
- Samtliga transportsätt utom Sverige
- Mottagarens postnummer (vid leverans inom Sverige)

- Slutort i Sverige (gränsort vid export/import)
- Slutort i utlandet
- Mottagarland
- Avsändarort
- Avsändarland
- Tillgång och användning av industrispår
- Tillgång och användning av lastageplats/kaj för sjötransport

1.1.3 Statistiska mått

Summavärden

1.1.4 Redovisningsgrupper

Statistik över summavärden och summavikter redovisas efter branscher, varugrupper (enligt NST/R - EU:s varunomenklatur), lasttyp, transportsätt, vägreioner, NUTS-II regioner inom Sverige, län, mottagar-/avsändarregioner för utrikes sändningar samt vissa kombinationer av nämnda redovisningsgrupper.

1.1.5 Referenstider

Kalenderåret 2001

1.2 Fullständighet

Urvalsundersökningen omfattade arbetsställen inom branscherna gruvor och mineralutvinning, tillverkningsindustri och partihandel. Förutom SNI 51; Partihandel, ingick även SNI 50301; Partihandel med reservdelar och tillbehör till motorfordon utom motorcyklar.

Vid sidan av urvalsundersökningen inhämtades registeruppgifter från branschorganisationer gällande branscherna produktion av skog på rot, mjölkproduktion och sockerbetsodling.

Det sattes en nedre cut-off gräns varierande mellan 1 till 20 anställda efter stratumtillhörighet.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

De relativa osäkerhetsmarginalerna (95%) redovisas för summa varuvärde respektive summa varuvikt fördelade efter olika redovisningsgrupper i den officiella statistiken.

Osäkerhetsmarginal för summavärdena

Avgående sändningar

Summa varuvärde +/- 5%

Summa varuvikt +/- 5%

Tillverkningsindustri

Summa varuvärde +/- 6%

Summa varuvikt +/- 6%

Partihandel

Summa varuvärde +/- 9%

Summa varuvikt +/- 16%

Ankommande sändningar

Summa varuvärde +/- 6%

Summa varuvikt +/- 7%

Utvinning av mineraler och tillverkningsindustri

Summa varuvärde +/- 5%

Summa varuvikt +/- 7%

Partihandel

Summa varuvärde +/- 10%

Summa varuvikt +/- 17%

2.2 Osäkerhetskällor

Undersökningsresultaten baseras på ett urval av varusändningar i flera steg. Osäkerhet i de skattade storheterna härrör både från urvalen av enskilda varusändningar under mätperioderna, begränsningar i mätperiodlängder och urvalet av arbetsställen.

Olika former av bearbetningsfel kan uppkomma vid registrering av data. Rimlighets- och konsistenskontroller har företagits av registrerat datamaterial.

2.2.1 Urval

Underlag för urvalsramen var det Centrala Företags och Arbetsställe Registret (CFAR). Separata urvalsramar upprättades för vart och ett av årets kvartal.

Undersökningen genomfördes som en urvalsundersökning i tre steg. I det första urvalssteget utgjordes urvalsenheten av arbetsställe inom de branscher (se punkt 1.2) som omfattades av undersökningen. Stratifiering företogs efter antal anställda, region (NUTSII) och typ av varuproduktion, den senare härledd från näringsklassifikation. Sannolikheten för att medtagas i undersökningen varierade beroende på stratumtillhörighet. Bland de största arbetsställena företogs en totalundersökning.

Urvalssteg 2 bestod av avgränsning av tidsperioden för vilken uppgifter skulle lämnas för respektive arbetsställe. Mätperioderna varierade mellan 1-3 veckor beroende på stratumtillhörighet och fördelades jämnt över referensperioden.

I det tredje urvalssteget företog uppgiftslämnarna själva ett systematiskt urval av sändningar under mätperioden i enlighet med anvisningar från SCB.

2.2.2 Ramtäckning

Känd relevans- och aktualitetsövertäckning uppgick till 17 procent av urvalet arbetsställen. Övertäckningen har till stor del bestått av arbetsställen med olika former av kontors-, service- och tjänsteverksamhet som inte genererar varusändningar. Kvantifierbart mått på undertäckning finns inte för denna undersökning. Undertäckningen kan dock antas vara av begränsad betydelse och torde främst gälla mindre arbetsställen som kan ha felklassificerats efter bransch i CFAR. Viss form av undertäckning kan också uppstå då arbetsställen som tillkommer mot slutet av referensperioden inte ingår i urvalsramen vid urvalsdragningstillfället .

2.2.3 Mätning

Data inhämtades via postenkät, standardiserat kalkylark och i begränsad omfattning direkt via obearbetade uttag från uppgiftslämnarens befintliga datamaterial. Materialet avsåg mätperioder varierande mellan 1-3 veckor. För de största arbetsställena fördelade med 4 stycken 1 veckors mätperioder jämnt spridda över året. För branscherna produktion av skog på rot, mjölkproduktion och sockerbetsodling gäller inhämtade data kalenderåret 2001.

2.2.4 Svartsbortfall

Objektsbortfallet beräknat på underlag av nettourvalet – ursprungligt urval arbetsställen frånräknat övertäckning, uppgick till 21,6 %.

2.2.5 Bearbetning

Ett flertal kontroller av det inkomna materialet företogs, däribland konsistenskontroller av samband mellan transportsätt och gränspassager/destinationer, samband mellan varuslag och varuvärde, samband mellan bransch och varuslag och samband mellan lasttyp och varuslag. Uppgivna sändningsvolymerna kontrollerades mot uppgifter över produktionsvärden och omsättning inom företagen.

Imputeringar företogs vid partiellt bortfall av endera sändnings -fakturavärde eller -vikt. Beräkning av populationstotaler och varianser skedde genom stegvis uppräknings för de olika urvalsstegen sändningar, mätperioder och arbetsställen enligt standardformler för Horwitz-Thompson estimatorn vid stratifierade flerstegsurval. Urvalsdata som kom att bidra med orimligt höga andelar av skattningsarna behandlades i särskilt stratum där uppräknings endast företogs på enskilt arbetsställenivå.

2.2.6 Modellantaganden

Inga modellantaganden gjordes.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Konfidensintervall redovisas i tabellbilagan till SSM 071:0201. Se också punkt 2.1.

3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Vart 3:e år

3.2 Framställningstid

Framställningstiden för årsstatistik ordinärt cirka 9 månader.

3.3 Punktlighet

Redovisning i januari 2003 och reviderad i april 2003 avseende år 2001. Publicering framflyttad cirka 3 månader i förhållande till ursprunglig tidsplan.

4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Definitioner och variabelinnehåll full jämförbarhet med Varuflödesundersökningen 1998. Redovisningen i Varuflödesundersökningen 1998 konstruerades dock som en kombination av en 1-månads undersökning avseende de två nordligaste NUTS-II regionerna framtagen år 1996 och en kvartalsundersökning för resterande NUTS-II regioner i 1998.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Definitioner och variabelinnehåll full jämförbarhet med Varuflödesundersökningen 1998. Redovisningen i Varuflödesundersökningen 1998 konstruerades dock som en kombination av en 1-månads undersökning avseende de två nordligaste NUTS-II regionerna framtagen år 1996 och en kvartalsundersökning för resterande NUTS-II regioner i 1998.

4.3 Sam användbarhet med annan statistik

-

5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken publiceras i SIKAs serie Statistiska meddelanden vilket finns gratis tillgängligt i pdf-format på SIKAs och SCBs webbplatser. Meddelandet samt en engelsk sammanfattning finns även publicerade på Eurostat:s webbplats. En metodrapport finns publicerad på SIKAs webbplats <www.sika-institute.se>

Publicering i Sveriges statistiska databaser är ej planerad.

5.2 Presentation

Det statistiska meddelandet består av en textdel och en tabelldel samt förklaringar och definitioner.

5.3 Dokumentation

SIKA rapport 2003:4. Varuflödesundersökningen 2001. Metodrapport, samt engelsk översättning av densamma. Finns gratis tillgänglig i pdf-format på SIKAs webbplats.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Statens institut för kommunikationsanalys, SIKAs, i egenskap av statistikansvarig myndighet är registeransvarig för undersökningen.

5.5 Upplysningstjänster

SIKA, Lennart Thörn
Tel: 08 – 506 206 81

SCB, Lars Sundell
Tel: 019 – 17 60 21